

**מערך יחידות הוראה
"מעבדת אמנות"
כיתה ט', תלמה ילון,**

**לרשום ביחד ולחוד:
האינדיבידואל במסגרת הרישום הקבוצתי**

עדינה פרלמן, 2011, כל הזכויות שמורות ©

שיעור 1:

נושא	מטרות ויעדים	אמצעי המחשה	מושגים	חומרים
רישום אישי ורישום קבוצתי מתוך התבוננות בתצלומים	<ul style="list-style-type: none">פיתוח יכולות רישום דרך התבוננות בצילוםפיתוח חשיבה על קומפוזיציה.העלאת שאלות סביב עבודה אינדיווידואלית מול עבודה קבוצתיתהקניית מיומנויות שיחה ודיון על תהליכי עבודהעמידה זמני יצירה המוקצבים מראש	אין	קומפוזיציה, קו וכתם, פורמט, דימוי אינדיווידואליות מול קבוצתיות רישום מתוך התבוננות יצירה משותפת שלם המורכב מיחידות.	נייר A4, עפרונות, עטים וטושים מגזינים

מבנה השיעור:

1. פתיחה

פתיחה (10 דקות): הצגה עצמית, והסבר קצר על התרגיל

2. חלק מעשי

א. תרגיל רישום מתוך התבוננות בצילום- כל תלמיד יבחר מהעיתון דימוי אחד שמעניין אותו, הרישום עצמו יעשה על הקיר, עם ניירות שסידרתי מראש- כולם ירשמו על אותו קיר, כך שיהיה הפרש של דף A4 (בערך) ביניהם. הם יתבקשו לרשום דימוי אחד כאשר הם צריכים לקחת בחשבון את הגבלת הזמן ולפעול בהתאם (לא להתעלם מהזמן שניתן לרישום). יוקדש לתרגיל זה 30 דקות. הרישום בעפרונות.

ב. תרגיל רישום תגובה לרישום נתון וחיבור בין שני דימויים נתונים- החצי השני של התרגיל הוא שכל תלמיד יגש לעבודה לימינו, ויתלה לידו עוד דף. המשימה שלהם תהיה ליצור חיבור בין שני הדימויים הנמצאים מצידי הדף. החיבור הזה יכול להיות בכל דרך שיבחרו (על ידי דימוי שלישי, על ידי קווים מופשטים), כאשר הדגש הוא על הקומפוזיציה שייצרו. הן מוזמנות להיעזר שוב בדימויים מהמגזינים ומתוכם לבחור דימוי הנראה להם מתאים, מחבר. לצורך תרגיל זה יוקדשו (30-40 דקות)

הכיתה עובדת:

תצלום מקרוב של מקטע אחד והרישום המשותף כולו :

3. סיום השיעור

דיון בערך 10-20 דקות: נדבר על תהליך התגובה לרישום חברותיהן, וגם לתוצאה הסופית שהיא מאין קיר של יצירה משותפת- שיחה על מקומו של העבודה האישית מול התוצאה הסופית. נעלה שאלות על התבוננות ביצירה שנעשתה תוך כדי הגבלת זמן- מה זה עושה לקו, לצורה, לכתם, לכתב יד.

שיעור 2:

נושא	מטרות ויעדים	אמצעי המחשה	מושגים	חומרים
רישום קבוצתי דרך התבוננות ברישום של רב אמן	<ul style="list-style-type: none"> פיתוח יכולות רישום, דרך התבוננות בחלק מרישום של אמן מוכר. יכולת הגדלת פרט העלאת שאלות סביב עבודה אינדיווידואלית מול עבודה קבוצתית. לפתח יכולות דיון על תהליך עבודה מול תוצאה 	אין	קומפוזיציה, פרופורציה, מדידה, הגדלה, קו וכתם, רישום מתוך התבוננות ברישום, שלם המורכב מיחידות.	נייר A4 (חתוך לריבועים) עפרונות A4-A6 רישום מצולם, גזור ל12 יחידות ריבועיות.

מבנה השיעור:

1. פתיחה

פתיחה (10 דקות): חזרה על נושאים מרכזיים שעליהם דיברנו שיעור קודם, הסבר קצר על התרגיל

2. חלק מעשי

התרגיל שיהיה על התלמידות לבצע, הינו הגדלת רישום. כל תלמידה בוחרת צילום קטן, ובו חלק מרישום גדול. את הרישום הזה הן יצטרכו להגדיל על בריסטול בגודל A4 (החתוך לריבוע), דרך התבוננות ברישום שבחרו. כדי שיוכלו לבצע את הרישום בדיוק הרב ביותר, יש ללמד את

התלמידות שיטות למדידה. שיטה טובה היא על ידי התחלת הרישום מהצדדים, כאשר בוחרים דימוי שהוא הקנה מידה, וממנו מבצעים את שאר המדידות. הכיתה תהיה מסודרת מראש עם קנים וליד כל כן ציור יהיה צילום קטן, שהינו פרט מרישום אחד גדול. התלמידות יתבקשו לבחור את הרישום המעניין אותן.

עבודה אינטימית כל תלמידה לעצמה עם מקטע מהרישום השלם :

חשוב להדגיש לתלמידות שהחלקים שקיבלו מתחברים יחדיו לרישום אחד, ולכן המטרה שלהן היא כמה שיותר לדייק בהעברת הקנה מידה, ובמיקום הקווים על הדף. מכיוון שקשה להעריך כמה זמן ייקח לתלמידות לבצע את התרגיל, אכין מצגת על אמנים המזמינים את יצירותיהם (The Bruce High Quality Foundation, Takashi Murakami) (Cracking Art Group

3. סיום השיעור:

דיון בערך 10-20 דקות: שיחה על מהלך העבודה- איך הרגיש לרשום מתוך התבוננות ביצירת מופת? מה המשמעות לדעתן של יצירה הבנויה מ-12 אמניות שונות? מי הוא האמן? מה משמעות התהליך?

שיעור 3:

נושא	מטרות ויעדים	אמצעי המחשה	מושגים	חומרים
רישום קבוצתי דרך התבוננות ברישום של רב אמן	<ul style="list-style-type: none"> פיתוח יכולות רישום, דרך התבוננות בחלק מרישום של אמן מוכר יכולת הגדלת פרט העלאת שאלות סביב עבודה אינדיווידואלית מול עבודה קבוצתית. לפתח יכולות דיון על תהליך עבודה מול תוצאה. פיתוח יכולת לעבוד על עבודה בהמשכים. 	אין	קומפוזיציה, קו וכתם, פורמט, אינדיווידואליות מול קבוצתיות, רישום מתוך התבוננות, שלם המורכב מיחידות. תרגיל ממושך, בהמשכים. פיניש	נייר A4 (חתוך לריבועים) עפרונות A4-A5

			• סיום התרגיל וסיכומו	
--	--	--	-----------------------	--

מבנה השיעור:

1. פתיחה

פתיחה (10 דקות): חזרה על נושאים מרכזיים שעליהם דיברנו שיעור קודם, וחזרה והמשך עבודה על התרגיל שהתחלנו.

2. חלק מעשי

שיעור סדנתי- המשך עבודה על הרישום מהשיעור הקודם (כשנשאיר 15 דקות לפני הסוף לתלייה ודיון קצר).

התלמידות מחברות בין חלקי ה"פאזל" המשותף.

הרישום המשותף והשלם

מספר דוגמאות לפרטי הרישום על פי הריבועים

אם התלמידות יסיימו קודם את העבודה, אעביר מצגת על אמנים המזמינים את יצירותיהם (Cracking Art Group), The Bruce High Quality Foundation, Takashi Murakami) בחרתי באמנים אלו, מתוך רצון להראות לתלמידות אמנים הבוחרים ליצור בתוך קבוצה. כל קבוצה שאני מביאה כדוגמא בוחרים ליצור יחד מתוך מניעים שונים- פוליטיים, חברתיים, עסקיים. את אמן טאקאשי מוראקאמי כדי להראות דוגמא של אמן, שכביכול עובד לבד אך בפועל מנהל מפעל, מלא בעובדים שיוצרים למענו את העבודות. חשוב בעיני שהתלמידות ידעו שאמנים כמוהו קיימים היום וחשוב לי לנהל איתם שיחה על כך.

3. סיום השיעור

דיון בערך 10-20 דקות: שיחה על מהלך העבודה- איך הרגיש לרשום מתוך התבוננות ביצירת מופת? מה המשמעות לדעתך של יצירה הבנויה מ-12 אמנויות שונות? מי הוא האמן? מה משמעות התהליך? איך הרגיש להם להתחקות אחר הקו של האמן? מהפרספקטיבה הרישומית שלו? איך הרגיש להן לעבוד על אותה עבודה במשך שבועיים, בידיעה שזה בסוף הולך להיות יצירה אחת?

שיעור 4:

נושא	מטרות ויעדים	אמצעי המחשה	מושגים	חומרים
"רישום מהיר, וסיכום מהלך השיעורים"	<ul style="list-style-type: none">פיתוח יכולות רישום, דרך התבוננות בדומםפיתוח חשיבה על קומפוזיציה.העלאת שאלות סביב עבודה אינדיווידואלית מול עבודה קבוצתיתפיתוח יכולת יצירה סביב הגבלת זמן.היכרות עם אמנים העובדים בקבוצהדיון על אמן שלא יוצר את עבודותיוסיכום התהליך שעברו בשיעורים.	מצגת: Takashi Murakami The Bruce , High Quality ,Foundation Cracking Art Group, Tim Rollins and K.O.S.	קומפוזיציה, קו וכתם, פורמט, נקודת מבט, אינדיווידואליות מול קבוצתיות, אסיסטנטים, עיצוב מול אמנות, אמנות פוליטית, אמנות חברתית, מורה-אמן.	ניירות, פחם טבעי, טושים, עפרונות, עפרונות צבעוניים, מקרן להקרנת המצגת.

מבנה השיעור:

1. פתיחה

פתיחה (5 דקות): הסבר קצר על התרגיל.

2. חלק מעשי

על הכיתה להיות מסודרת במעגל (עם כני רישום), כאשר באמצע המעגל כמה אובייקטים לרישום. התרגיל הוא לרשום את הסצנה המוצגת במשך 5 דקות, כל תלמידה עם כלי רישום שונה. בסוף הזמן, כל תלמידה תעבור רישום אחד ימינה- כשהיא משאירה את רישומה באותה נקודה. התלמידה תמשיך את רישום חברתה שנשאר על הכן, במשך חמש דקות. לאחר חמש דקות, הן תעבורנה שוב, וממשיכות את הרישום במשך חמש דקות נוספות. התוצאה המתבקשת היא רישום הבנוי משלוש תלמידות שונות, כל קו בכלי רישום אחר.

ארגון הכיתה ועבודות התלמידים :

3. סיכום התרגילים המעשיים

דיון בערך 10-15 דקות- נשוחח על התהליך שעברו מהשיעור הראשון ועד עכשיו. תחילה נזכיר את שנעשה : בשיעור הראשון יצרנו פס ארוך הבנוי מדימויים אותן רשמו התלמידות, מתוך התבוננות בצילומים ממגזינים, הן תחילה רשמו את דימוי, ובחלק השני של התרגיל הן רשמו דימוי המחבר בין שני הרישומים לצדיהן. בשיעור השני התנסו ברישום ממושך, שהתחיל בשיעור זה ונגמר בשיעור שאחריו. בשיעור זה הן רשמו מתוך התבוננות ברישומי של מאסטר, מטרתן היה להגדיל את הרישום במדויק. בשיעור השלישי המשכנו את הרישום מהשיעור הקודם, וחיברנו בהתרגשות את הרישומים יחד, ליצירת רישום אחד המורכב מ-12 חלקים.

לאחר הסקירה של השיעורים, נעלה שאלות העולות מהתהליך : בשיעור הראשון הדבר הראשון שלמדו הוא על תרגום מתצלום לרישום ועל אפשרויות תגובה לרישום. ישנם שאלות על קומפוזיציה- מיקום דימוי, הגדלת דימוי לעומת הקטנת דימוי, הוספת קווים שאינם קשורים לתצלום, ישנם גם שאלות קונספטואליות- כיצד מחברים בין דימויים? מה זה אומר לחבר בין דימויים? נעלה מחשבות על חיבור רעיוני, חיבור רעיוני, קשר ויזואלי- התחקות אחרי קו, אחרי כתם.

מהשיעור השני והשלישי למדו התלמידות לרשום מתוך התבוננות ברישום מאסטר, כך שהשאלה הראשונה שניתן להעלות הוא האם הן למדו מתוך התחקות אחר קו של רשם מיומן? האם זה שינה להן משהו בקו האישי שלהן? האם יש הבדל בתהליך רישום ארוך (שני שיעורים) מאשר תהליך שמתחיל ונגמר בשיעור אחד. ישנם שאלות שיש להעלות דרך התוצאה הסופית- האם הן

מרוצות מכך שמצד אחד רואים קו אישי ומצד שני גם רישום אחד גדול? ישנם שאלות על תפקיד האמן- כאן 12 תלמידות עבדו על אותה יצירה, מי כאן האמן? האם העשייה הוא חלק בלתי נפרד מהתהליך האמנותי? או שמא הרעיון הוא האמנות, והמבצע הוא לא רלוונטי?

שאלות אלה מתחזקות בשיעור זה. הן הולכות ללמוד על אמנים שונים שפועלים אחרת אחד מהשני. אצל חלק תהליך היצירה הוא בקבוצה, כשאין היררכיה כולם יוצרים יחד (לעיתים אפילו אנו לא יודעים מה הם שמות היוצרים), ובדוגמא הקיצונית- אמן שכביכול יוצר לבד, אך הוא מפעיל מפעל כדי לייצר. בשיעור האחרון, הן הולכות לרשום בקצב מהיר, בניגוד למה שעברו בשני שיעורים האחרונים. אני מעוניינת שיתנסו בכל האפשרויות מבחינת קצב הרישום (בשיעור הראשון 20 דקות, בשיעור השני והשלישי יחד היה להם כשעתיים וחצי לרשום, ובשיעור זה חמש דקות בכל פעם) אני גם רוצה שיתנסו בסוגים שונים של התבוננות- בשיעור הראשון התבוננו בצילום, בשני ובשלישי ברישום מצולם של אמן ובשיעור זה, בטבע דומם.

מתוך התהליכים האלה, ניתן להעלות בשיעור זה שאלות סביב התבוננות- מה קורה כשרושמים תוך התבוננות בדימויים שונים אלה? האם זה משנה את הקו/כתם/צורה? האם יש להן תחושה שיותר קל להתבונן דרך מדיום מסוים? גם דרך קצב עבודה ניתן ללמוד על הקו האישי שלהן, ורצוי להסתכל אחורה על יתר הרישומים, כרישומי קבוצה, ולראות מה ההבדל בתוצאות, מה שינה זמן העשייה בקו הקבוצתי? כך גם ניתן לראות מה שינה צורת ההתבוננות ביצירה הקבוצתית. אמנם כל פעם התרגיל היה שונה, אך ניתן עדיין לחשוב על כל היצירות הסופית כמכלול ולנסות לראות מה אנו יכולות ללמוד מהן.

4. מצגת:

הצגת קבוצות אמנים (הצגה ודיון, כ-20-30 דקות):

האמנים המוצגים הם:

,The Bruce High Quality Foundation, Takashi Murakami, Tim Rollins and K.O.S

Cracking Art Group

בחרתי באמנים אלה, מכיוון שרציתי להביא דוגמא לאמנים העובדים יחד על פרויקטים. שני דוגמאות הראשונות הנם של קבוצות אמנים הפועלים יחד. הראשונה, **The Bruce High Quality Foundation**, הנה קבוצה שדואגת לשמור על אנונימיות, חברי הקבוצה אינם ידועים והפעילות האמנותית שלה הינה פוליטית. זאת קבוצה שמייצרת מהלכים יותר מאשר אמנות כאובייקט. הם דואגים לצאת לרחובות ולעשות מעשי קונדס שמייצרים שיח על אמנות, ועל נושאים פוליטיים אקטואליים. בנוסף אליהם אני אזכיר את **הגורילה גירלס**, שעליהם הם למדו עם מוריה- עוד קבוצת אמניות אנונימיות שפועלות יחד עם אגינדה פוליטית מוצהרת. קבוצת האמנים השנייה, ה-**Cracking Art Group** עובדת באופן שונה. קודם כל, שמות האמנים ידועה, הם קבוצה שעובדת יחד על פרויקטים גדולי מימדים שהם מעצבים ובונים יחד. אין להם אגינדה פוליטית מוצהרת. האמן השלישי שאציג, שונה בהחלט מהדוגמאות הקודמות וזהו **Takashi Murakami**. אמנם זהו דוגמא קצת יוצאת דופן, טאקאשי בסוף הוא האמן, אבל הוא עובד עם צוות מאוד גדול (לעיתים 30 איש) שעובדים על היצירה שלו. הוא נותן להם הוראות מאוד מדויקים אך בפועל הם אלו היוצרים ומציירים את יצירותיו. הוא תמיד מפרסם ליד יצירותיו את שמות האומנים שפעלו על העבודה. האני מביעה אותו כדוגמא כי לדעתי הוא מייצג

הרבה אמנים מצליחים היום (כמו ג'ף קונס, מאוריציזו קטלן ועוד) שיוצרים פרויקטים- והם מנהלי הפרויקט, גישה מאוד מאוד שונה ליצירה מאשר האמן האחד שעובד בסטודיו. Tim Rollins and K.O.S הנם קבוצת אמנים יוצאת דופן, טים רולינס הקים את הקבוצה בהיותו מורה לאמנות בבית ספר במנהטן. הוא החליט לבנות קבוצת אמנות יחד עם תלמידיו. את המהלך הזה עשה בשנות השמונים, ועד היום הם עובדים יחד.

5. סיום השיעור

1. שיחה קצרצרה על כל המהלך שעברו מהשיעורים של מוריה ועד סוף השיעורים שהעברתי- בעיקר לשמוע אותן, אם יש להן מה לומר, משהו להוסיף מחשבות לעתיד וכו'.
2. מילוי משובים